

IZMJENE U OPOREZIVANJU POREZOM NA DOHODAK I IZVJEŠTAVANJU O PLAĆAMA KOJE SE ISPLAĆUJU PO SUDSKIM PRESUDAMA

*dr. sc. Marija Zuber
savjetnica-urednica, HZ RIF
Trogir, listopad 2022.*

Razlozi izmjene propisa o oporezivanju dohotka

Euro

Zakon o uvođenju eura kao službene valute RH (Nar. nov., br. 57/22.)

Izmijenjeno je ili je u postupku izmjena 77 zakona, od čega je 7 poreznih zakona

Inflacija

Stopa inflacije i rast cijena energenata

Mjere Vlade RH za ublažavanje negativnih posljedica usmjerene su prema poduzetnicima, javnom sektoru i građanima

Promjena državne valute od 1. siječnja 2023. – učinci na zakonske promjene

- Zakon o uvođenju eura kao službene valute RH (Nar. nov., br. 57/22.) – od 1. siječnja 2023. euro postaje službena valuta
- Zbog uvođenja eura, izmijenjeno je ili je u postupku izmjena 77 zakona, od čega je 7 poreznih zakona
- Među njima:
 - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak – upućen u Sabor RH
 - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u (Nar. nov., br. 113/22.)
 - Zakon o izmjenama Zakona o porezu na dobit (Nar. nov., br. 114/22.)
 - Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 114/22.)

Porez na dohodak: prednost načelu neutralnosti uvođenja eura

POŽELJNA NAČELA OPOREZIVANJA DOHOTKA

- horizontalna i vertikalna pravednost
- jednostavnost
- fiskalna učinkovitost

PROPISANA NAČELA UVOĐENJA EURA

- zaštita potrošača
- zabrana neopravdanog povećanja cijena
- neprekidnost pravnih instrumenata
- učinkovitost i ekonomičnost
- transparentnost

Osobni odbitak u 2023.

OPIS	Faktor	Mjesečno u kunama	Mjesečno u eurima
Osnovica osobnog odbitka	1,0	2.500,00	331,81
Osnovni osobni odbitak	1,6	4.000,00	530,89
Uzdržavani član – U,S	0,7	1.750,00	232,27
Prvo dijete – D1	0,7	1.750,00	232,27
Drugo dijete – D2	1,0	2.500,00	331,81
Treće dijete – D3	1,4	3.500,00	464,53
Četvrto dijete – D4	1,9	4.750,00	630,44
itd.... – povećanje za svako sljedeće dijete			
Osobe s invaliditetom - I	0,4	1.000,00	132,72
Osobe s invaliditetom po jednoj osnovi 100% i/ili koje imaju pravo na doplatak za pomoć i njegu i/ili su korisnici osobne invalidnine – I*	1,5	3.750,00	497,72

Primici uzdržavanih članova obitelji

PRIJEDLOG:

- prag godišnjih primitaka od 15.000,00 kn koje mogu ostvariti uzdržavana djeca i drugi uzdržavani članovi, povećava se na **24.000,00 kn**
- primjenjivati će se za 2022. godinu
- Prag godišnjih primitaka u eurima: šesterostruki iznos osnovnog osobnog odbitka:
 $6 \times 530,89 = \mathbf{3.185,34 \text{ eura}}$

Tarifa poreza na dohodak u 2023. godini

Stope poreza na dohodak	Porezna osnovica u eurima	
	Mjesečna	Godišnja
20%	do 3.981,69	do 47.780,28
30%	preko 3.981,69	preko 47.780,28

Plaćanje računa u gotovu novcu

- Do 31. prosinca 2022:
 - dozvoljeno je u gotovu novcu platiti pojedinačni račun za nabavku dobara i usluga do **5.000,00 kn**

Od 1. siječnja 2023.:

- dozvoljeno je u gotovu novcu platiti pojedinačni račun za nabavku dobara i usluga do **663,61 euro**

Izmjene i dopuna Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 112/22.) (primjena od 1. listopada 2022.)

Što je uređeno izmjenama Pravilnika iz Nar. nov. br. 112/22.?

- od 1. listopada 2022. povećani su određeni neoporezivi primici
- za neke je primitke propisana mogućnost neoporezive isplate razlike između ranije propisanih i novih neoporezivih godišnjih iznosa
- propisan je novi iznos tržišne vrijednosti primitka u naravi za korištenje službenog automobila u privatne svrhe kad se tržišna cijena (plaća u naravi) određuje prema stvarnom opsegu korištenja
- od 1. siječnja 2023. primjenjuju se nova pravila za neoporezive primitke namijenjene podmirivanju prehrane radnika

Novi neoporezivi iznosi – od 1. 10. 2022.

Vrsta primitka	Raniji neoporezivi iznos	Novi neoporezivi iznos
Prigodne nagrade	do 3.000,00 kn godišnje	do 5.000,00 kn godišnje
Dar djetetu do 15 godina starosti	do 600,00 kn godišnje	1.000,00 kn godišnje
Dar u naravi	do 600,00 kn	1.000,00 kn
Novčane nagrade za radne rezultate	do 5.000,00 kn godišnje	7.500,00 kn godišnje
Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika	do 5.000,00 kn godišnje	6.000,00 kn godišnje
Otpremnine prilikom odlaska u mirovinu	do 8.000,00 kn	10.000,00 kn
Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	do 2,00 kn po prijeđenom km	3,00 kn po prijeđenom km

Isplata neoporezivih primitaka od 1. listopada 2022.

- Poslodavci koji su do 30. rujna isplatili dio neoporezivog primitka koji je ograničen na godišnjoj razini – do kraja 2022. godine mogu isplatiti razliku do novog neoporezivog iznosa
- Poslodavci koji do 30. rujna nisu isplaćivali neki od ovih primitaka, mogu do kraja 2022. godine isplatiti ukupnu neoporezivu godišnju svotu propisanu zadnjim izmjenama Pravilnika o porezu na dohodak

Primjeri:

- Poslodavac koji je do 30. rujna 2022. radniku isplatio godišnju prigodnu nagradu u iznosu 1.500,00 kn, može do kraja 2022. godine isplatiti još 3.500,00 kn neoporezivog primitka za tu namjenu.
- Poslodavac koji do 30. rujna 2022. nije isplaćivao nagradu za rezultate rada, može do kraja 2022. godine za tu namjenu radnicima isplatiti po 7.0500,00 kn neoporezivog primitka po toj osnovi

UVJET: Neoporezivi godišnji primici su ograničeni po radniku.

Nije dozvoljena promjena poreznog obilježja primitka koji je isplaćen do 30. rujna 2022.

- Ako je poslodavac u razdoblju **do 30. rujna 2022. godine** neke od neoporezivih primitaka isplatio u iznosu većem od tada propisane neoporezive svote, razlika se u poreznom smislu smatrala plaćom
- Naknadno povećanje neoporezive svote toga primitka, uvedeno od 1. listopada 2022. godine, **ne daje mogućnost naknadne promjene poreznog obilježja** dijela primitka koji se u trenutku isplate smatrao plaćom

Primjer:

- Poslodavac (škola) je u rujnu 2022. radniku isplatila otpremninu za mirovinu u iznosu 12.572,58 kn pri čemu je 8.000,00 kn isplaćeno kao neoporezivi primitak a 4.572,58 kn kao neto plaća. Poslodavac je svotu od 4.572,58 kn radi pravilnog obračuna propisanih javnih davanja preračunao u bruto svotu plaće.
- Poslodavac nema pravo zbog povećanja neoporezivog iznosa otpremnine za mirovinu na 10.000,00 kn godišnje ispraviti obračun iz rujna 2022. godine

Prigodne nagrade za zaposlene u javnim službama

Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama
(Nar. nov., br. 56/22.)

Božićnica	<ul style="list-style-type: none">- u iznosu koji dogovore Vlada RH i sindikati, a najmanje u visini svote koja je zadnja isplaćena- 1.500,00 kn po radniku
Regres za godišnji odmor	<ul style="list-style-type: none">- u iznosu koji dogovore Vlada RH i sindikati, a najmanje u visini svote koja je zadnja isplaćena- 1.500,00 kn po radniku

Darovi djeci zaposlenih u javnim službama

Dar djetetu o prigodi dana Sv. Nikole

- **600,00 kn** djetetu radnika
- za dijete do 15 godina starosti, uključujući dijete koje je u tekućoj godini navršilo 15 godina

- pravo svakog zaposlenika (npr. otac i majka zaposleni u istoj ustanovi – pravo imaju i otac i majka za isto dijete)
- pravo na dar za dijete u punom iznosu neovisno radi li u punom ili nepunom radnom vremenu,
- zaposlenici koji u nepunom radnom vremenu rade kod dva ili više poslodavaca ostvaruju isplatu dara od jednog poslodavca

Otpremnina za odlazak u mirovinu u javnim službama

U javnim službama – otpremnina za mirovinu iznosi 2 osnovice za određivanje osnovne plaće važeće na zadnji dan radnog odnosa, i to se smatra neto svotom otpremnine

$$2 \times 6.286,29 \text{ kn} = 12.572,58 \text{ kn}$$

NEOPOREZIVI IZNOS:

- Isplata do 30. rujna 2022. - 8.000,00 kn
- Isplata od 1. listopada 2022. – 10.000,00 kn

RAZLIKA IZNAD NEOPOREZIVOG IZNOSA:

- Plaća u poreznom smislu

Nagrade za rezultate rada – nije ugovorena kao pravo zaposlenih u javnim službama

Porezna definicija nagrade za rezultate rada:

- Novčana nagrada za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) – široki obuhvat
- Ograničen je neoporezivi iznos po radniku na godišnjoj razni
- Poslodavac je obvezan obaviti uvid u podatke Porezne uprave o možebitno iskorištenom neoporezivom iznosu godišnje neoporezive prigodne nagrade

Prehrana radnika – nije ugovorena kao pravo zaposlenih u javnim službama

Porezna pravila o neoporezivom primitku namijenjenom za prehranu tijekom rada:

U 2022. godini poslodavac može zaposleniku osigurati prehranu na jedan od sljedeća dva načina:

- a) Isplatom u novcu, do 6.000,00 kn godišnje, ili
 - b) Omogućavanjem prehrane tijekom rada na temelju vjerodostojnih isprava (u naravi), do 12.000,00 kn godišnje
- Ovi su iznosi ograničeni na godišnjoj razni po radniku kao poreznom obvezniku. Porezni obveznik može u istoj poreznoj godini ostvarivati ili naknadu za prehranu u novcu ili prehranu u naravi. Nije dozvoljeno istoj poreznoj godini ostvarivati dio u novcu, a dio u naravi.

Porezna pravila o neoporezivom primitku za prehranu od 1. siječnja 2023.

- Neoporezivi primici namijenjeni za prehranu radnika određuju se **u mjesečnoj svoti** i to:
 - paušalna novčana naknada za prehranu – **500,00 kn** mjesečno, odnosno
 - prehrana na temelju vjerodostojnih isprava – **1.000,00 kn** mjesečno.

PREDNOST NOVE POREZNE REGULATIVE:

- Radnik će moći u toku porezne godine mijenjati način ostvarivanja neoporezivih primitaka namijenjenih podmirivanju troškova prehrane, ali uz propisano mjesečno ograničenje za svaki od tih primitaka.

Neoporeziva naknada za korištenje privatnog automobila

- Nova neoporeziva svota naknade korištenje privatnog automobila u službene svrhe u visini do **3,00 kn po prijeđenom kilometru** primjenjuje se pri isplati naknade **za relacije prijeđene od 1. listopada 2022. godine**, i to u slučaju:
 - kad se privatni automobil koristi za službena putovanja, i
 - kad se privatni automobil koristi za vožnju u mjestu (locco vožnja)
- Neoporezivu naknadu za korištenje privatnog automobila u službene svrhe mogu, uz propisane uvjete, isplaćivati:
 - poslodavci svojim radnicima
 - neprofitne organizacije (uključujući ustanove) osobama koje nisu kod njih zaposlene, ako u tekućoj poreznoj godini nisu kod toga isplatitelja ostvarile primitak od drugog dohotka

Pravo na naknadu za korištenje privatnog automobila za zaposlene u javnim službama

TKU-a za javne službe:

Članak 66.

Ako je zaposleniku odobreno korištenje privatnog automobila u službene svrhe, nadoknadić će mu se troškovi u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima.

- Na temelju čl. 66. TKU-a za javne službe, za zaposlene u obrazovanju od 1. listopada 2022. naknada za korištenje privatnog automobila koju je odobrio poslodavac, **iznosi 3,00 kn po km.**

Putni nalozi i nadoknada troškova radnicima

- Za putne naloge **nema obveze dvojnog iskazivanja valuta.**

Tuzemna dnevnicu u eurima, ako se ne promijeni sada propisana svota:

Opis	kn	euro	Opis	kn	euro
Puna dnevnicu	200,00	26,54	Polovina dnevnice	100,00	13,27
Ako je osiguran jedan obrok	140,00	18,58	Ako je osiguran jedan obrok	70,00	9,29
Ako su osigurana dva obroka	80,00	15,92	Ako su osigurana dva obroka	40,00	7,96

Putni nalozi – kombinacije u prijelaznom razdoblju 2022./2023.

<ul style="list-style-type: none">- Službeno putovanje završeno u 2022.- Putni nalog obračunan u 2022.- Isplata nije bila u 2022., već se radniku troškovi nadoknađuju u 2023. <p>OBRAČUN TROŠKOVA: u kunama</p> <p>RASHOD: 2022.</p> <p>ISPLATA RADNIKU: u eurima</p>	<ul style="list-style-type: none">- Službeno putovanje započeto u 2022., a završeno u 2023.- Obračun i isplata radniku u 2023. <p>OBRAČUN TROŠKOVA: u eurima</p> <p>RASHOD: 2023.</p> <p>ISPLATA RADNIKU: u eurima</p>	<ul style="list-style-type: none">- Službeno putovanje započeto u 2022., završeno u 2023. u državu u kojoj je dnevnic propisa u trećoj valuti <p>OBRAČUN TROŠKOVA: u trećoj valuti ili u eurima</p> <p>RASHOD: 2023., u eurima</p> <p>ISPLATA RADNIKU: u trećoj valuti ili u eurima</p>
--	---	---

Putni nalozi – putovanja u države euro-zone do kraja 2022. i u 2023.

NADOKNADA TROŠKOVA RADNIKU PO OBRAČUNANOM PUTNOM NALOGU		
Do 30. prosinca 2022.	Na dan 31. prosinca 2022.	Od 1. siječnja 2023.
<ul style="list-style-type: none">- Isplata u eurima ili- Isplata u kunama - po srednjem tečaju HNB na dan obračuna putnog naloga	<ul style="list-style-type: none">- Isplata u eurima ili- Isplata u kunama - po srednjem tečaju HNB koji će biti jednak propisanom konverzijskom tečaju koji je odredila Komisija EU	<ul style="list-style-type: none">- Isplata u eurima

Dopuna Pravilnika o porezu na dohodak – dvije novine

(Nar. nov., br. 102/22.; primjena od 7. rujna 2022.)

- šifra za iskazivanje očinskog dopusta u obrascu JOPPD
- dopuna čl. 84 Pravilnika o načinu iskazivanja podataka na str. B obrasca JOPPD za plaće koje se isplaćuju po sudskim presudama

Dopuna Šifrarnika 3.

Naknada plaće za očinski dopust

OČINSKI DOPUST:

- HZZO izravno isplaćuje naknadu korisniku prava
- u visini 100% prosječne neto plaće koja mu je isplaćivana u šestomjesečnom razdoblju koje prethodi mjesecu u kojemu je započeto korištenje očinskog dopusta
 - Potvrda o plaći – za zaposlene očeve
- bez ograničenja najvišeg iznosa
- najmanje u visini razmjernog dijela mjesečnog iznosa od 2.328,20 kn
- poslodavac u obrascu JOPPD pod 6.1. koristi **šifru 5204**, a pod 15.1., 16.1., 15.2. i 16.2. su nule

Pravo na očinski dopust

- novo pravo očeva uvedeno izmjenama Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama (Nar. nov., br. 85/22.)
- od 1. kolovoza 2022.
- zaposleni i samozaposleni očevi, neovisno o tome jesu li u braku s majkom djeteta
- pravo ne ovisi o radnopravnom statusu majke

DUŽINA OČINSKOG DOPUSTA:

- rođenje jednog djeteta - otac djeteta ima pravo na dopust u trajanju od **deset radnih dana**
- rođenje blizanaca, trojki ili više djece – otac djece ima pravo na dopust u neprekidnom trajanju od **petnaest radnih dana**

Očinski dopust

- Određen je u radnim danima
 - ✓ kalendarsko razdoblje korištenja ovisi o rasporedu radnog vremena korisnika prava (mišljenje Min rada...)
- Koristi se u neprekidnom trajanju
- Može se koristiti dok dijete ne navrši dob od šest mjeseci

Djeca rođena prije 1. kolovoza 2022.:

- Otac može koristiti očinski dopust sve dok dijete ne navrši šest mjeseci

Zaposleni očevi – najava korištenja prava na očinski dopust

- Ako otac namjerava koristiti očinski dopust neposredno nakon rođenja djeteta:
 - obavijest poslodavcu 15 dana prije datuma očekivanog poroda
- Ako dopust namjerava koristiti kasnije, a može ga koristiti sve do šest mjeseci starosti djeteta:
 - najava poslodavcu 15 dana ranije

Očinski dopust i plaćeni dopust prema aktima poslodavca

- Čl. 86. Zakona o radu – pravo radnika na plaćeni dopust za važne osobne potrebe, u koje se ubraja rođenje djeteta
- Kolektivni ugovor koji obvezuje poslodavca i/ili pravilnik o radu i/ili ugovor o radu – definira broj dana plaćenog dopusta

Pitanje:

- Da li korištenje očinskog dopusta prema Zakonu o roditeljskim potoprama, isključuje obvezu poslodavca da radniku na svoj teret omogući korištenje plaćenog dopusta povodom rođenja djeteta?
- NE. Korištenje prava na očinski dopust ne isključuje pravo na plaćeni dopust na teret poslodavca.

Plaćeni dopust prema KU-u za državne i TKU-u za javne službe

Čl. 28. KU-a za državne službe:

- Službenik i namještenik ima pravo na dopust uz naknadu plaće (plaćeni dopust) u jednoj kalendarskoj godini u sljedećim slučajevima:
 - ✓ rođenje ili posvajanje djeteta - 5 radnih dana za svako dijete

Čl. 43. TKU-a za javne službe:

- Zaposlenik ima pravo na plaćeni dopust tijekom jedne kalendarske godine do ukupno najviše 10 radnih dana u sljedećim slučajevima:
 - ✓ rođenja ili posvojenja djeteta – 5 radnih dana

PRAVILO:

- Plaćeni dopust se koristi u trenutku nastanka događaja, odnosno neposredno nakon nastanka događaja zbog kojega se plaćeni dopust odobrava.

Jednostavniji način iskazivanja plaća isplaćenih po sudskim presudama u obrascu JOPPD

- Obračun poreza na dohodak prema čl. 25. st. 6. Zakona o porezu na dohodak
- Dopunjen se čl. 82. st. 1. Pravilnika o porezu na dohodak novom točkom 18.4.
 - isplata mjesečnih plaća po sudskoj presudi može se iskazivati zbirno za svaku kalendarsku godinu na koju se odnosi primitak (ranije: obveza iskazivanja po mjesecima)
- Primjena od 7. rujna 2022.
- Poslodavac i bivši poslodavac i dalje može podatke iskazivati po mjesecima

Hvala na pažnji!

mzuber@rif.hr